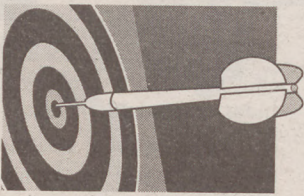
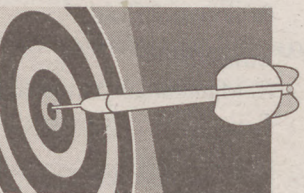

EGUNEKO DIANAK

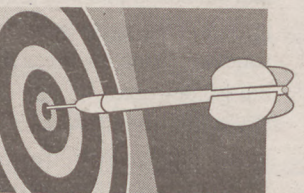
T-4

T-4ek, HIESaren Aurkako eta Gaioen Aldeko Hiritar Batzordeak, kanpaina bat jarri du martxan. HIESa duten gaixoei elkartasuna eta «benetako» laguntza ematea eskatuko dio gizarteari. / 8

HB

Nafarroako Gobernuak eta Iruñeko Udalak irakaskuntza arloko konpetentziak bere egitea eskatu du Herri Batasunak, euskara zein erdararen geroko eskaintza eta eskakizunei modu egokian aurre egiteko xedeaz. / 10

BBK

Henri Matisse XX. mendeko margolari sentzual eta kolostenaren ilustrazioak izango dira ikusgai hilabete honetan Bilboko BBK-ko Erakusketa Aretoan. / 23

Boni Fernandez: «Txistuaren doinua beste edonon baino gehiago entzuten da Bilbon»

GOIZALDE LANDABASO / BILBO

Boni Fernandez Bilboko txistularirik ezagunena da. 1947an soldadutza egiten zegoela Vellido musika dendarra jo, txistu bat eta ikas metodoa erosi eta jotzen ikasi zuela aitortu digu. Izatez jostuna zen eta txistua ikasteko ez zuen denbora askorik izan baina soldadutza denbora libre asko izan zuenez, txistuari ekin zion. Soldadutza Santanderren egin behar izan zuen, beste euskaldun multzo batekin batera, eta behin amaitu eta Bilborako bueltan algaraka ospatu zutela gogoratu du: «Hamaiketan Bilbora heldu berri ginela, txistua eta danboliña hartu eta egun osoan zehar ibili ginen tabernaz taberna. Ezagutzen nituen asko zur eta lur gelditu ziren ni txistua jotzen ikustean».

Umezurtz gelditu eta Bilboko Misericordia etxean eman zituen urte asko eta asko. Bertan dantzak irakasten zituzten eta orduan sortu zitzaion txistua jotzeko grina. Hala ere, aita musikaria izan zuen, herriz herri zebilen horietakoa, eta berak gutxi ezagutu bazuen ere, odoletik datorkiola musikarako zaletasuna eban du. Txistua jo baino lehen trikitrixa ikasi zuen, baina berak nahiago du txistua eta egun ez du beste musika tresnarik jotzen: «Txistua beti nerekin eramaten dut. Lagunekin txikitoak edatera goazenean jotzen dut. Txistuak alaitasuna ematen du».

Egun Bilbon Euskal Herriko beste edozein tokitan baino gehiago entzuten dela txistuaren doinua uste du Bonik. Larunbat goizero Bilboko Alde Zaharrean ibiltzen da kalez kale txistua jotzen, bertako dendariek eskatuta. Igande goizero udal banda-

XOUSE SIMAL

SOSLAIA

Euskaldun ez izatearen pena

Ezin ahaztu du behin Bilbora etorritako emakume txiletar batek esan ziona: Euskal Herriko gauzarik atseginena herritarrek ginela, alegia. Txistu bat oparitu zion, pozarren. Eusebio Erkiaga eta Alfontso Irigoienekin ikasi zuen euskara, baina ez du askorik oroitzen: «Hori bai pena!». Bilbotarrek eskaini zioten omenaldia ez zuela merezi esan du, «ni baino askoz hobeak egon badaudelako». Kaleratu diren txistu mota guztiak erosi ditu, baina guztien gainetik bat du maiteen, Manolo Landaluzerena zena, pastazkoa. «1922an Euskaldunan apurtutako itsasuntzi baten egurrarekin bi txistu egin ziren. Nik dut bat».

rekin ibiltzen da eta baita Bilboko Aste Nagusian ere. «Txistulariok hiru txanda egiten ditugu eta horrela egun guztian gabiltza, batzuk ez baidira besteak kaleak alaitzen», dio.

Aztera begiratu, inoiz baino txistulari gehiago daudela egun esan du. Txistulari gazte oso onak daudela azpimarratu du, zaletasuna gero eta handiagoa dela. «Dugun gauza zoragarriena neska txistujoleak dira. Lehen neska bakarra egoan, Barakaldoko txistulariaren alaba, Amaia Torre, baina gaur egun zorionez neskek ere jotzen dute txistua eta sarritan mutilak baino neska gehiago izaten dira taldeetan». Txistua jotzen ikastea beste edozein musika tresna jotzen ikastea bezalakoa omen da: «Abesti batzuk jotzea ez da zaila, baina txistua menperatzea oso zaila da». Bonik abestiak jotzen ditu, baina ez konposatu, «sarritan jotzen zaudela zerbait sortzen duzun arren».

1957an Bilboko Txistu Eskola sortu zen eta Boni hasieratik izan da irakasle bertan, baina dagoeneko ez du lanik egiten, erretiraturata dago. Eskola honen sorrera garrantzitsutzat jo du. Lehengo ohitura asko galdu dira, baina Bonik oraindik, lagunen bat edo senitartekoren bat hiltzen denean beraien etxeetan jotzen du, «lehen ohizkoa zen». Francoren garaian Espainiako bandera eramanez ez izateagatik hamalau urtez alardea jotzea debekatu zioten. Satrustegi delako batek kendu omen zion debekua. Victor Olaetaren baletarekin Estatu Batuetan ibili zela ere ekarri du oroimenera. Bai eta bertan bizi izandako gertakizunak ere. «Perkusioa jotzen zuen gazte batek, berak neure moduan jotzeko esku biak beharko lituzkeela aipatu zidan».

irrimarra

© Jon Zabaleta

MANUEL CHAO DOBARRO EXERCITO GUERRILLEIRO.

DO POVO GALEGO CEIBEko ustezko kideak ez zuen aintzat hartu Lugoko Entzutegi Probintzialeko Auzitegia eta epaigelatik kanpora bota zuten. Epaiketa hasi berritan Entzutegiko presidenteari modu txarrean erantzun zion, honek erdaraz hitz egin ziolako. Gelatik kanpora zeramaten unean, hogeitabat pertsonak independentziaren aldeko oihuak bota zituzten. Epaileak bi urteko kartzela zigorra eta 110.000 pezetako kalteordaina eskatu zuen Chao Dobarrorentzat, 1986an Mondoñedon 85.000 pezeta eta kotxe bat lapurtzeaz akusatuta. Chao kartzelan dago talde armatuko kide izateagatik eta segurtaun neurri zorrotzen artean eramanez zuten auzitegira.

BI MILIOI T'ERDI ISTRIPU IZATEN DIRA ETXEAN

urtero Estatu espainiarrean eta horien ondorioz 5.500 pertsona hiltzen dira, EK-k egindako ikerketa baten arabera. Estatuko zortzi ospitaletako datuetan oinarritu dira ikerketa egiteko. 10 eta 14 urte bitarteko lagunek izaten dute etxeko istripurik gehienak, % 51 hain zuzen. Gizonek emakumeek baino gehiago, batipat adinean gora doazen eran.

ZE HARO MOZKORTUTA ZEGOELA, gazte baten aurka tiro egin eta berau hil zuen polizia sei urteko kartzela zigorra ezarri dio Madrilgo Entzutegiak. Gabriel Perez gaueko 23,45etan lanetik atera, jantoki batean sartu, pistola eskuan hartu eta tiroka hasi zen.

A-8 AUTOPISTAKO bidesaria liberalizatzearen aldeko kanpaina hasiko du Eguzki talde ekologistak. 15.000 informazio txartel banatuko dituzte autopista ordain-tokietan; Bergara Garraio sailburuari bidaliko dizkiete gidariei beraiek ere bidesariaren aurka daudela adieraziz.

LERRO GUTXITAN

Buesa, itxaropentsu

Fernando Buesa Eusko Jaurlaritzako presidenteordeak atzo ziurtatu zuenez, hizkuntz berreskurapenean emandako lehen pausoak onak izan dira eta «itxaropentsu egin daiteke bidean aurrera». «Askotan ahaztu egiten dugu errealtatea, aldaketa sakonak izango direlako itxaropenak sortzen, eta horiek kaltegarriak dira hizkuntzaren berreskurapenerako».

KUPONITZARRA	
OSTIRALA	
35.419	
037. SERIEA	
ASTELEHENA.	32.500
ASTEARTEA	19.055
ASTEAZKENA	20.896
OSTEGUNA	30.330